

Рис. 5

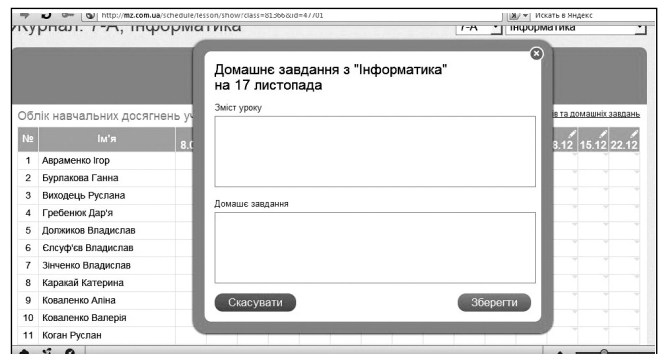

Рис. 7. Сторінка журналу «Зміст уроку»

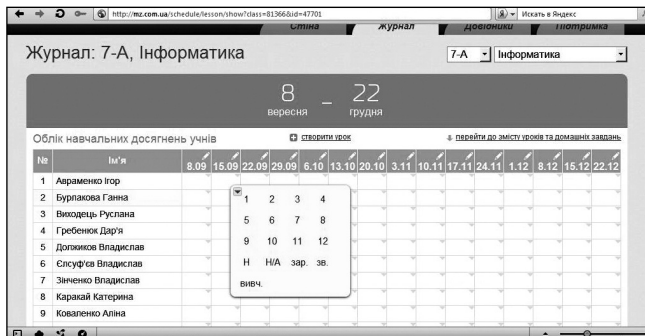

Рис 6. Головна сторінка журналу

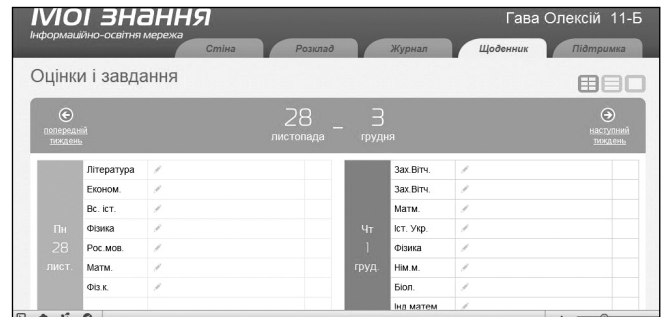

Рис. 8. Вигляд головної сторінки для учня і батьків

Учні разом з батьками мають можливість (рис. 8.) переглядати без внесення коректив свій щоденник, свій журнал та розклад уроків. Використовуючи сторінку, спілкуватися із своїми однокласниками й переглядати шкільні новини й оголошення.

Отже, упровадження інформаційних технологій у управління освітньою установою буде сприяти: зміні

освітньої ситуації в бік осмисленості, більшої визначеності й цілеспрямованості; скороченню часових ресурсів усіх учасників навчально-виховного процесу; активізації пізнавальної діяльності учнів і здійсненню не декларативного, а реального особистісно орієнтованого навчання.

ШКІЛЬНИЙ САЙТ ЯК ВАГОМА СКЛАДОВА ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТРУ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Ласкова Н.О.

Анотація. У статті розкрито підходи щодо проектування шкільного сайту й розглядається можливість ефективного використання маркетингової технології «паблік рилейшенз» у процесі створення сайту з метою реалізації завдань єдиного інформаційного освітнього простору навчального закладу.

Ключові слова: єдиний інформаційний освітній простір навчального закладу, шкільний сайт, технологія паблік рилейшенз в освіті.

Глобальний розвиток інформаційних технологій призвів в останнє десятиліття до їх стрімкого проникнення у сферу освіти. У сучасній школі змінилось поняття навчання: засвоєння знань поступається місцем умінню користуватися інформацією, отримувати її з різноманітних джерел. Вчителю слід усвідомлювати, що нині, в умовах розвитку постіндустріального суспільства, відбувається інтеграція освітнього середовища у глобальний інформаційний простір, і, якщо будуть упущені певні кроки в даному напрямку, то такий важливий інститут, як школа, може залишитися поза рамками розвитку сучасного суспільства.

Задачу формування особистості, готової до життєдіяльності на інформативній основі, нині не можливо розв'язати без створення єдиного інформаційного

освітнього простору навчального закладу, адже саме з його допомогою можна перейти на якісно новий рівень у підходах до використання комп'ютерної техніки й інформаційних технологій у всіх структурних підрозділах школи, підвищення якості навчання й ефективності управління школою.

Вагомою складовою інформаційного простору навчального закладу може стати шкільний сайт, як електронний представник школи в мережі Інтернет. Його створення — це крок до відкритості шкільного навчально-виховного процесу, що сприяє приверненню уваги громадськості, батьків до питань формування і реалізації освітньої політики школи.

На жаль, нині більшість шкільних сайтів після свого створення швидко завмирають або обмежу-

ються, у кращому випадку, оновленням новин. Чому це відбувається?

По-перше, зазвичай, авторами шкільних сайтів є талановиті, ініціативні учні, які захоплюються Інтернетом і веб-будівництвом. Для адміністрації навчального закладу ці ініціативи не викликають особливої зацікавленості, внаслідок чого, коли учні закінчують школу, проекти перестають оновлюватись, а, значить, жити. Природно, у ситуації, поки це виключно учнівська «забава», про серйозний шкільний сайт мова не ведеться. Подібна проблема виникає й тоді, коли відповідальність за створення і функціонування сайту покладається на вчителя інформатики, а адміністрація закладу звертається до його роботи лише у випадках звітності контролюючим органам.

Безумовно, що вчитель інформатики краще володіє навичками роботи на комп'ютері, і може забезпечити технічну сторону функціонування сайту, але змістове наповнення в повному обсязі виконати не зможе, бо він не адміністратор і не володіє всім спектром інформаційних потоків навчального закладу, на яких слід акцентувати увагу широкого кола користувачів сайту.

По-друге, проєкт альтруїстський, не підкріплений фінансовим й організаційним забезпеченням, живе недовго. Тут мова йде не лише про етап проєктування сайту, створення дизайну, який відображає стиль школи, а й про повноцінний запуск проєкту (регулярне оновлення).

По-третє, як це не парадоксально, шкільний сайт не може повноцінно створюватися лише зусиллями самої школи, нехай навіть за наявності тісної взаємодії: адміністрації — педагогів — учнів. Усе це суб'єкти «всередині» школи, і вони не завжди можуть відтворити представлену систему в усій повноті інформаційних запитів її потенційних «зовнішніх» користувачів. Інакше кажучи, за такого підходу до створення сайту, наприклад, не будуть враховуватися інформаційні запити батьків чи працівників відділів освіти, не зможе бути реалізована скоординована професійна взаємодія вчителів-предметників, працюючих у різних школах. Проблематичним є й те, що відмежованими від роботи сайту залишається більша кількість творчих учителів, активних учнів, які з тих чи інших причин не працюють у контакті з групою створення сайту.

За таких умов сайт розв'язує проблеми, локалізовані рамками самої школи, у кращому випадку, він може бути «візитівкою» окремо взятого закладу. Бути інструментом взаємодії з іншими суб'єктами (не обов'язково лише освітніми!), структурним елементом системи освіти, відкритою для контактів з оточуючим світом, такий сайт не може [10].

Виходячи зі сказаного, можна зробити висновок, що технологічний і фінансовий аспекти — далеко не першочергові питання (ніхто й не наполягає на їх другорядності), які повинні розглядатися під час створення шкільного сайту. Починати потрібно з цілепокладання, структури й наповнення, і керування цим процесом лягає на плечі виключно тих, хто займається розробкою стратегії і тактики навчального закладу, формує його політику.

Шкільний сайт слід розглядати, насамперед, не як технологічну проблему, а як проблему шкільного управління. Головними у цій непростій справі постають не питання програмування або дизайну, а проблематика

структурування інформації про школу, орієнтування на користувачів шкільного сайту, робота з його змістом, мовою подання інформації, яка повинна бути зрозумілою як для спеціалістів освіти, так і для батьків.

Сучасний стан розвитку освіти вимагає якомога ширшого залучення методів, що довели свою ефективність у суміжних галузях і можуть бути успішно використані для задоволення потреб навчальних закладів у підвищенні їх конкурентоздатності на ринку освітніх послуг, які постійно перебувають у динаміці.

З огляду на це, у процесі реалізації завдань єдиного інформаційного освітнього простору особливо перспективним видається залучення до діяльності навчальних закладів такої маркетингової технології, як **паблік рилейшнз (ПР)** — спеціальної системи комунікацій, спрямованих на організацію громадської думки в бажаному для навчального закладу напрямку з метою більш успішного функціонування закладу і підвищення його репутації в суспільстві [1, 2, 3, 4, 7, 8].

Термін «паблік рилейшнз» або «зв'язки з громадськістю» (коротко — ПР або «піар») увійшов у свідомість пересічного українця досить недавно — лише в 90-ті роки ХХ століття. Тому, до цілеспрямованого застосування прийомів і методів ПР у сфері функціонування освітньої галузі, на ринку освітніх послуг, а також до усвідомлення актуальності цієї проблеми більшість навчальних закладів лише починає наближатися. Наукові розробки з даного питання висвітлені в публікаціях В. Кірсанова, О. Рябової [5, 9].

У процесі своєї діяльності навчальний заклад постійно стикається з широкими колами громадськості: місцевими, регіональними та центральними органами державної влади, засобами масової інформації, учнями загальноосвітніх шкіл і їхніми батьками, громадськими організаціями; закладами культури і мистецтва, закладами-конкурентами тощо. Саме в цих колах формується громадська думка про заклад та якість послуг, які він надає. Раціонально організована робота ПР дозволяє встановити ефективне співробітництво з громадськістю, формувати та зміцнювати позитивну громадську думку про навчальний заклад та якість його освітніх послуг.

Цілеспрямований комплекс заходів ПР сприятиме підвищенню авторитету навчального закладу у його навколишньому оточенні і створенню його позитивного іміджу (*агнл.* — образ). Ефективним інструментом технології паблік рилейшнз може стати шкільний сайт, як електронний представник школи в мережі Інтернет, який всебічно висвітлює освітню, науково-практичну, громадську діяльність навчального закладу, надає можливість обмінюватись знаннями, творчими ідеями, досягненнями, формами позакласної роботи.

З іншого боку, шкільний сайт є ефективним інструментом для розв'язання задачі розширення освітніх можливостей очного навчання, організації дистанційної освіти у школі, відображення діяльності учнів і педагогів для зовнішніх відвідувачів мережі Інтернет, інформаційної підтримки учнів і вчителів, проведення дистанційних батьківських зборів, семінарів, конкурсів.

Якість функціонування шкільного сайту, як складової інформаційного освітнього простору, прямо залежить від виконання основних завдань і напрямків роботи ПР в діяльності навчального закладу, а саме:

- розробка системи прийомів і методів, спрямованих на покращення взаєморозуміння між закладом і його численними «цільовими аудиторіями» (спеціальний PR-термін, що означає соціальні групи, організації, інші заклади, з якими взаємодіє навчальний заклад);
- реалізація заходів, спрямованих на усунення бар'єрів, що перешкоджають поширенню інформації про заклад, і зайвих перепон, що виникають у процесі комунікаційного зв'язку закладу з його цільовими аудиторіями (неправдиві, шкідливі слухи, дезинформація тощо);
- розробка системи заходів, що мають уживатися в конфліктних і кризових ситуаціях;
- постійний моніторинг ситуації, що складається в середовищі співробітників й учнів закладу і розробка заходів щодо її контролю й оптимізації;
- створення яскравого індивідуального образу закладу, відмінного від образу конкурентів.

Реалізація вищезазначених напрямків діяльності переслідує такі цілі:

1. Позиціонування закладу, тобто надання йому оригінального, сприятливого іміджу.
2. Створення стійкої позитивної громадської думки щодо високого авторитету закладу і якості його освітніх послуг.

3. Вихід навчально-виховної діяльності закладу на якісно новий, вищий рівень розвитку.

Головним засобом досягнення цих цілей є розвиток комунікації (громадських зв'язків) навчального закладу з його соціально-економічним середовищем: учнями і їхніми батьками, органами влади, засобами масової інформації, бізнес-структурами, громадськими організаціями шляхом проведення широкого кола різноманітних заходів, які мають привернути якомога більшу увагу учасників цього середовища до діяльності закладу, викликати повагу і розуміння суспільного значення цілей, які ставить перед собою навчальний заклад, стимулювати поглиблення довіри до якості освітніх послуг, що їх надає заклад, тощо.

Тому будь-яка подія, до якої має відношення заклад, повинна не залишатися в його стінах, так би мовити «для внутрішнього використання», а ставати відомою якомога ширшому колу громадськості, стимулюючи подальший інтерес до діяльності навчального закладу і формуючи стійку позитивну громадську думку відносно нього [6].

Якщо технологія PR дозволяє оптимізувати діяльність навчального закладу щодо розробки й реалізації стратегії і тактики навчального закладу, то саме шкільний сайт, як інформаційний канал глобального інформаційного простору, надасть можливість об'єктивно оцінити, наскільки дієва ця стратегія і тактика в реальному житті, а не на папері. Безперечно, що для цього необхідно знати і вміло користуватися можливостями сайту.

Починати слід з постановки декількох важливих запитань, адресованих не лише адміністрації школи, а й учителям:

- А чи потрібен шкільний сайт взагалі?
- Чи можна точно пояснити, навіщо чи просто «щоб був»?

• Чи є в педагогічній практиці школи таке, що не може бути реалізоване без існування сайту, а якщо ні — то навіщо його створювати?

• Що отримає школа з його появою чи що одночасно з ним втратить?

• Чи достатньо активів (фінансових, людських, організаційних) не лише для його створення, але й підтримки, розвитку?

Доки не отримано відповіді на ці запитання, сідати за стіл обговорення й відкривати HTML-редактор немає сенсу.

Як було вище сказано, створення шкільного сайту — проблема не стільки технологічна, скільки управлінська та організаційна. Шкільний сайт — це не книга. Сайт живе, доки він розвивається, змінюється структурно і контентно. І тут виникає проблема людських ресурсів. Хто в школі повинен відповідати за роботу сайту? Як показує практика, це питання залишається проблематичним у школі, і, як наслідок, низька якість більшості шкільних сайтів. Доцільно призначити відповідальним за сайт члена адміністрації, який більшою мірою володіє інформацією про освітню ситуацію в закладі і може об'єктивно відтворювати життєдіяльність школи і спроможний організувати діяльність команди щодо роботи над шкільним сайтом.

Охопити всі нюанси шкільного життя вдається далеко не всім. Існуюча об'єктивна часова затримка не дозволяє оперативного реагувати на всі випадки життя. Доки ситуація визначиться, доки зберуть інформацію, оформлять, відредагують, під'яжуть до сторінки — час проходить і закачувати її до провайдера вже немає сенсу: інформація застаріла.

Взагалі, динамізм шкільного життя висуває високі вимоги до оперативності обробки інформації. Тому важливе значення повинно приділятися формуванню команди вчителів і учнів, які б володіли навичками роботи в галузі журналістики. Цілком логічно було б створити майстерню журналістики для вчителів і учнів, яку б очолив досвідчений і зацікавлений учитель-філолог.

Перед тим, як приступати до проектування меню, розробки розділів, введення сервісів, необхідно визначити мету, яка переслідується створенням шкільного сайту, а саме:

1. Шкільний сайт може виконувати функцію візитної картки школи — зі своїм унікальним стилем і характерним для даної школи поданням інформації.

У ситуації обмеженого державного фінансування освіти сайт-візитівка школи може стати інструментом встановлення контактів з освітніми і діловими колами, пошуку форм співпраці, грантів та субсидій. За таких умов ігнорувати можливості мережевого самопозиціонування навчального закладу нераціонально [10].

2. Сайт як координаційна точка внутрішньошкільної взаємодії [10].

Сайт спроможний надати міжкористувацьким взаємозв'язкам дещо інший характер. Наприклад, коли сайт використовується для «анонімного» спілкування, створюючи можливість учням ставити запитання в кризових, критичних ситуаціях. Потреба у дітей в такому спілкуванні є, але вони не завжди готові до відкритого діалогу в стінах школи. Безумовно, що такий діалог повинен вестися підготовлений у педагогічній команді спеціаліст, якого поважають і якому довіряють учні школи.

Сайт можна використати і для організації дистанційної освіти (<http://uvk5.at.ua/index/0-24>, сторінка — <http://fizkab.blogspot.com/>). Мається на увазі не тьюторська форма навчання, а заочний освітній зв'язок між учнем і педагогом, через різні обставини (хвороба, карантин і т. ін.). Список можливостей взаємодії суб'єктів освітнього процесу залишається відкритим.

Сайт може слугувати своєрідним простором професійної рефлексії для школи. Якщо стрічка новин стає літописом життя дорослого і дитячого колективів, а на сайті введена оцінка подій, то можна отримувати достатньо цікавий зріз думок. Сайт, як вихід у зовнішній простір, змушує педагогів давати відповіді на запитання, на які у повсякденній діяльності не завжди осмислюються:

- У якому напрямку здійснюється розвиток школи?
- Яка ціннісна основа, педагогічна, методична концепція (ідея, кредо) школи?
- У чому криється характерна різниця навчального закладу від іншого?

Створений простір спілкування на сайті школи може слугувати показником для професійної рефлексії адміністратора і педагога, надавати цікавий діагностичний матеріал для осмислення діяльності. Шкільний сайт може стати комунікативним інструментом у спілкуванні із «зовнішніми» суб'єктами — батьками, працівниками освіти і культури (<http://uvk5.at.ua/index/0-24>, сторінка — <http://elenapavlovna1b.blogspot.com/>). У цій якості шкільний сайт сприяє підвищенню відкритості навчального закладу, створює такі контактні можливості, які в off-line часто мають певні утруднення.

3. Шкільний сайт як елемент глобальної Інтернет-системи [10].

У цій якості сайт може бути одним з інформаційних суб'єктів єдиного інформаційного освітнього простору міста, регіону. І ця проблема є найважчою, адже вона може бути розв'язана за умов наявності в колективі працівників з певними індивідуальними можливостями.

Отже, орієнтуючись на поставлену мету, ми підійшли до проблеми вибору структури шкільного сайту. Практика показала, що адміністрація далеко не кожної школи спроможна створити структуру інформаційного презентування, яка розкриває специфіку своєї школи, це потребує певних часових, організаційних затрат і системного погляду. Цікавою, на нашу думку, є структура шкільного сайту, запропонована Еельмаа Ю. [10]. Шаблон сайту, на думку автора, може складатися з таких блоків і розділів:

- **Блок «Інформація»:** перша сторінка, історія, загальні відомості, координати, устав, правила прийому, вакансії, досягнення, партнери, Програма розвитку.
- **Блок «Персоналії»:** адміністрація, вчителі.
- **Блок «Навчальний процес»:** освітня програма, навчальний план, навчальні програми (за предметами), спецкурси, факультативи, гуртки, платні послуги.
- **Блок «Окрім уроків»** (розділи формуються виключно за бажанням творчої команди розробників шкільного сайту).

Отже, для втілення колективної ідеї шкільного сайту залишається виконати певні організаційні дії.

- Створити команду розробників (директор, учні, учитель інформатики, філологи і т. ін.). Шляхи і способи формування команди можуть бути різними. Тут важливо враховувати інтереси кожного з учасників команди.

- Підібрати необхідну літературу, переглянути сторінки Інтернету. Зайти на сторінки діючих шкільних сайтів, щоб легше було починати роботу над власним сайтом.

- Вирішити питання з дизайном, зі містом сайту і персонально: хто програмує, де розміщуватиметься сайт, хто збирає ту чи іншу інформацію, хто її редагує, хто розміщує на сайті.

- Необхідно про себе заявити, для цього потрібно зареєструватися в різних пошукових системах.

- Узаконити діяльність шкільного сайту через Положення про шкільний сайт.

Як тільки сайт стануть відвідувати в Інтернеті, з'явиться вибір напрямків подальшої діяльності, які, до речі, можуть запропонувати гості сайту: взяти участь у спільних навчальних проектах, в Інтернет-конкурсах, Інтернет-конференціях, спільних випусках газет, обговоренні проблем на сторінках сайтів.

Отже, хороший проект із певними вимогами до якості, оперативності, професіоналізму викликає розширення поля діяльності, розширює коло навчальних предметів, які з ним контактують, відкриває нові напрямки, дає матеріал для творчості і злету фантазії вчителів і учнів. Усе це так потрібно сучасній школі, яка розвивається в умовах інформаційного суспільства.

Список використаних джерел

1. *Алешина І.В.* Паблік рилейшнз для менеджерів. — М.: М-пресс, 2002. — 480 с.
2. *Блэк С.* Паблік рилейшнз.: Пер. с англ. — М.: Сирин, 2003. — 202 с.
3. *Буари Ф.* Паблік рилейшнз или стратегия доверия. — М.: Инфра-М, 2001. 178 с.
4. *Джефкінс Ф.* Реклама: практ. посіб. — К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. — 456 с.
5. *Кірсанов В. В.* Невідомий Поплавський. — К.: КНУКІМ, 1999. — 176 с.
6. *Комаровський О.В.* Паблік рилейшнз в освітньому просторі / Активізація креативного потенціалу особистості: зб. наук.-метод. праць; за ред. Третяченко В. В. (гол. ред. кол.), Гладушиної Р. М., Сорочан Т. М., Філіппова В. Л. [та ін.]. — Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2007. — С. 92–95.
7. *Почепцов Г.Г.* Паблік рилейшнз: навч. посіб. — К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. — 506 с.
8. *Ромат Е.В.* Реклама. Учебник. — СПб.: Питер, 2001. — 496 с.: ил.
9. *Рябова Е.А.* Маркетинг образовательных услуг // Зб.: «Підготовка творчої особистості в мистецьких вищих навчальних закладах». — Харків: Принт Дизайн, 2003. — 276 с.
10. *Эельмаа Ю., Смирнова З.* Создание школьного сайта как управленческая проблема // Народное образование. — 2009. — №2. — С. 116–121.
11. <http://edusite.ru/p52aa1.html> — курс «Создание и ведение школьного сайта».
12. <http://letopisi.ru> — створення шкільного сайту.
13. <http://rusedu.net/summary.php> — создай свой сайт за 2 минуты в системе RusEdu.
14. <http://www.siteedit.ru> — як правильно створити шкільний сайт (безкоштовно).
15. <http://www.177spb.edusite.ru/p191aa1.html> — приклад шкільного сайту.
16. <http://610.ru/> — приклад шкільного сайту.
17. <http://likt590.ru/> — приклад шкільного сайту.
18. <http://uvk5.at.ua/> — приклад шкільного сайту (сторінки: <http://fizkab.blogspot.com/>, <http://elenapavlovna1b.blogspot.com/>).